

Cuma günü oruç

Kırklareli'nden Şükran Hanım: “Haftanın Cuma günü tek gün oruç tutulur mu? Cumayı oruçlu geçirdiğimizde Perşembeyi ya da Cumartesiye de oruçlu geçirmemiz gerekiyor mu?”

Yüce dinimiz Cuma gününü, Müslümanların haftalık bayramı olarak tahsis etmiştir. Bayramlarda ise oruç tutmak değil, helâlinden yiyip içmek teşvik ve tavsiye edilmiştir. Nitekim helâlinden yiyip içmekte şükür ve ibadet sevabı vardır.

Ramazan Bayramında ve Kurban Bayramında oruçlu bulunmak haramdır. Fakat Cuma gününde böyle bir haramlık söz konusu değildir. Cuma günü Müslümanların bayramı olmakla beraber, Cuma günü oruç tutulabilir. Fakat haram anlamında olmasa da, bayram olma hikmeti gereği olarak, hiç gerekçe yok iken sadece Cuma günü oruçlu bulunmaktan sakındırma vardır.

Resulullah Efendimiz (asm) buyurdular ki: “Sizden hiç kimse, yalnız Cuma günü oruç tutmasın. Ancak bir gün önceden veya sonradan oruç tutuyorsa bu takdirde Cuma günü de oruç tutabilir.”¹

Bir diğer rivayette Peygamber Efendimiz (asm): “Cuma gününü diğer günler arasında oruç günü olarak tayin etmeyin. Ancak tutmakta olduğunuz oruç arasına denk gelirse o hariç”² buyurmuştur.

Bu hadislerden anladığımız; gerekçe var ise, Cuma günü oruç tutmakta bir sakınca yoktur. Gerekçe yoksa mekruhtur.

Gerekçelere birkaç misâl verelim:

1- Ramazan ayında bulunmak bir gerekçedir. Ramazanda Cuma günlerinde oruç tutmaya yasaklama yoktur.

2- Kefaret oruçları Cuma gününe denk geldiğinde ara verilmez, tutulur.

3- En az iki gün ya da üç gün süreyle peş peşe oruç tutmaya niyetlenmiş olmak bir gerekçedir. İçinde Cuma günü varsa diğer günlerle birlikte oruç tutulur.

4- Adak orucu Cumaya rastlamışsa o gün oruç tutulur. Meselâ bir kimse ‘Oğlum askerden geldiği gün oruç tutacağım’ dese, oğlu da askerden Cuma günü gelse; o kişinin, oğlunun askerden geldiği gün olan Cuma günü oruç tutmasında bir sakınca olmaz. Çünkü adağının şartı bu şekilde gerçekleşmiştir.

Bunların dışında başka gerekçeler varsa da Cuma günü oruç tutulur. Fakat gerekçe yok ise Cuma gününü bayram saymak ve o gün oruç tutmamak daha evlâdır. Nitekim Cenâb-ı Allah, Cuma Sûresinde: “Ey iman edenler! Cuma günü namaz için çağrı yapıldığı zaman, hemen Allah’ın zikrine koşun ve alış verişi bırakın. Eğer bilerseniz bu, sizin için daha hayırlıdır. Namaz kılınınca artık yeryüzüne dağılın ve Allah’ın lütfundan nasibinizi arayın. Allah’ı çok zikredin ki kurtuluşa eresiniz”³ buyurmuştur.

Bu âyetler gereğince Cuma günü Allah’ı çok zikretme, çok duâ etme, yeryüzünde helâl rızkını aramak, bunun için çalışmak, Allah’ın lütfu olan maddî manevî nimetlere ulaşmaya gayret etmek gibi Cuma gününe mahsus işler vardır. Bu işler şevk ve neşe içinde yapılmalı, usanma ve yorgunluk hissi olmamalıdır. Bu hikmete dayalı olarak tek gün ve gerekçesiz şekilde Cuma gününe orucun tahsis edilmemesi Peygamber Efendimiz (asm) tarafından tavsiye edilmiştir.

Ancak tekrar edelim: Gerekçemiz var ise, Cuma günü oruç tutmakta sakınca yoktur.

Dipnotlar:

1- Buharî, Savm 63;

2- Müslim, Sıyâm 147, 148; Ebu Dâvud, Savm 50, (2420); Tirmizî, Savm 42, (743);

3- Cuma Sûresi: 9, 10